

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

ISSN 0201-419

КУЛЬТУРА СЛОВА
CULTURE
OF THE WORD

Збірник наукових праць

Заснований у 1967 р.

Випуск 88

ВИДАВНИЧИЙ ДІМ ДМИТРА БУРАГО
Київ 2018

Засновники:

Національна академія наук України,
Інститут української мови.

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
КВ № 11864 – 735Р від 19.10.2006.

Включено до переліку друкованих наукових фахових видань України
(наказ МОН України від 22.12.2016 №1604).

Відповідальний за випуск – Т. А. Коць.

Редакційна колегія:

С. Я. Єрмоленко (головний редактор), А. М. Архангельська (Чехія),
С. П. Бибик (заступник головного редактора), С. О. Вербич, А. Ю. Ганжа
(заступник головного редактора), К. Г. Городенська, П. Ю. Гриценко,
С. А. Карпіловська, Т. А. Коць, Н. О. Мех, Ірена Митник (Польща), Василка
Радева (Болгарія), С. О. Соколова, Г. М. Сюта (відповідальний секретар),
В. М. Труб, Фелікс Чижевський (Польща).

*До друку рекомендувала вчена рада Інституту української мови НАН
України (протокол № 4 від 17 квітня 2018 року)*

Випуск присвячено 100-річчю від дня народження Олесь Терентійовича
Гончара – знакової постаті в історії української літератури, мови, культури.

У статтях окреслено напрямки історико-лінгвістичної діяльності Олесь
Гончара, акцентовано на його ролі в історії становлення і функціонування
української мови, кодифікації літературної норми, висвітлено мовно-
культурологічну рецепцію ідей письменника сучасниками й послідовниками,
з'ясовано особливості концептуальної та стилістичної організації мови
художніх творів митця.

На сторінках випуску мовознавці розкривають мовосвіт Олесь Гончара,
пропонують його слово в сучасному прочитанні, розглядають, художні,
публіцистичні, літературно-критичні тексти. Рубрика «Слово письменника»
пропонує осмислення мовотворчості письменника його сучасниками, а також
спогади його дружини – Валентини Данилівни Гончар.

Адреса редакції:

Інститут української мови Національної академії наук України,
вул. М. Грушевського, 4, Київ, 01001.
Тел.: 278-4281, 279-1885;
e-mail: kultura-slova@ukr.net

ЗМІСТ

ДУМКИ ПОНАД ЧАСОМ

Єрмоленко Світлана7

ОЛЕСЬ ГОНЧАР В ІСТОРІЇ

УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ

Єрмоленко Світлана Філософія мови Олесея Гончара11

Сологуб Надія «Далекі вогнища» мовотворчості

Олесея Гончара 30

Коць Тетяна Історія літературної мови

в «Письменницьких роздумах» Олесея Гончара 39

РЕЦЕПЦІЯ ПОГЛЯДІВ ОЛЕСЕЯ ГОНЧАРА

В ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

Мех Наталія Роман Олесея Гончара «Собор»

як вияв «устремління людини до вічності» 51

Ганжа Ангеліна Мовний портрет Олесея Гончара

в українській кінодокументалістиці 59

Мамич Мирослава Вогник чистого серця,

або мовотворчість Олесея Гончара на сторінках журналу

«Радянська жінка» 68

Синиця Анастасія Інтерпретація прецедентного імені

в публіцистиці Олесея Гончара 78

СЛОВО В ХУДОЖНІХ ТВОРАХ ОЛЕСЕЯ ГОНЧАРА

Мацько Любов Лінгвостилістична макроструктура

роману Олесея Гончара «Твоя зоря» 92

Бибик Світлана Ідеалема «пам'ять» у лінгвософії

Олесея Гончара (на матеріалі мови роману «Тронка») .. 105

Бойко Надія Типи лексичних експресивів

в ідіолекті Олесея Гончара 118

Данилюк Ніна Мовностилістичні засоби ліризму

в новелах Олесея Гончара 130

Черемська Ольга, Масло Олена Харківський період

мовотворчості Олесея Гончара 143

<i>Яценко Ніна</i> «І звідти, з синього неба, білосніжні перла летять...» (кольороназви у новелі Олесь Гончара «Залізний острів»)	157
---	-----

СЛОВО ОЛЕСЯ ГОНЧАРА В СЛОВНИКУ

<i>Сніжко Наталія</i> Концептуальні домінанти мовосвіту Олесь Гончара	164
<i>Самойлова Ірина</i> Мова прози Олесь Гончара як об'єкт фразеографії	175
<i>Петренко Лілія</i> Слово Олесь Гончара в Словнику синонімів української мови	185

СЛОВО ПИСЬМЕННИКА

<i>Гончар Валентина</i> Дух мусить мати свій суверенітет (спомини про мовний світ Олесь Гончара)	196
<i>Кононенко Петро</i> Олесь Гончар і питання української мови.....	202

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	211
ВИМОГИ ДО ПУБЛІКАЦІЙ	217

CONTENTS

OPINIONS OVER THE TIME

Svitlana Yermolenko7

OLES HONCHAR IN THE HISTORY OF UKRAINIAN LITERARY LANGUAGE

Svitlana Yermolenko PHILOSOPHY
OF OLES HONCHAR'S SPEECH11

Nadiia Solohub «THE DISTANT FIREPLACES»
OF OLES HONCHAR'S LINGUISTIC
CREATIVITY 30

Tetiana Kots HISTORY OF LITERARY LANGUAGE
«WRIGHTER'S THOUGHTS» OF OLES HONCHAR 39

RECEPTION OF OLES HONCHAR'S VIEWS IN THE HISTORY OF UKRAINIAN CULTURE

Nataliia Mekh OLES HONCHAR'S ROMAN «SOBOR»
AS A MANIFESTATION OF «THE ASPIRATION
OF MAN TO ETERNITY» 51

Anhelina Ganzha LANGUAGE PORTRAIT
OF OLES HONCHAR IN UKRAINIAN FILM
DOCUMENTARY 59

Myroslava Mamych A PURE FIRE HEART OR THE OLES
HONCHAR'S CREATION IN THE PAGES
OF THE MAGAZINE «RADIANSKA ZHINKA»
(«SOVIET WOMAN'S») 68

Anastasiia Synytsia INTERPRETATION
OF THE PRECEDENT NAME IN THE PUBLICISM
OF OLES HONCHAR 78

WORD IN OLES HONCHAR'S FICTION

Liubov Matsko LINGUISTLISTIC MACROSTRUCTURE
OF OLES HONCHAR'S ROMAN «YOUR STAR» 92

<i>Svitlana Bybyk</i> IDEALEM «MEMORY» IN OLES HONCHAR'S PHILOSOPHY OF LANGUAGE (On the material of the language of the novel «Tronka»)..	105
<i>Nadiia Boiko</i> TYPES OF LEXICAL EXPRESSIVES IN THE IDIOLECT OF OLES HONCHAR	118
<i>Nina Danyliuk</i> LINGVO STYLISTIC MEANS OF LYRICISM IN THE SHORT STORIES BY OLES HONCHAR	130
<i>Olha Cheremska, Olena Maslo</i> SOURCES OF OLES HONCHAR'S LINGUISTIC CREATIVITY IN THE KHARKIV PERIOD	143
<i>Nina Yatsenko</i> «AND FROM THERE, FROM THE BLUE SKY, WHITE PEARLS ARE FLYING...» (Names denoting colour in O. Honchar's novel «Iron Island»)	157

THE WORD OF OLES HONCHAR IN THE DICTIONARY

<i>Nataliia Snizhko</i> THE CONCEPTUAL DOMINANTS OF OLES HONCHAR'S LINGUAL WORLD	164
<i>Iryna Samoilo</i> LANGUAGE OF OLES HONCHAR'S PROSE AS A PHRASEOGRAPHY OBJECT	175
<i>Petrenko Liliia</i> THE WORD OF OLES HONCHAR'S IN THE DICTIONARY OF SYNONYMS OF THE UKRAINIAN LANGUAGE	185

WRITER'S WORD

<i>Valentyna Honchar</i> THE SPIRIT MUST HAVE ITS SOVEREIGNTY (Remembrance of Oles Honchar's linguistic world)	196
<i>Petro Kononenko</i> OLES HONCHAR AND THE UKRAINIAN LANGUAGE	202

INFORMATION ABOUT AUTHORS	214
REQUIREMENTS FOR PUBLICATIONS	217